

HOTĂRĂREA

din 25 martie 2014

Emitent **CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI SECȚIA A TREIA**În Cauza Larie și alții împotriva României
(Cererea nr. 54.153/08) Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Larie și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Alvina Gyulumyan, Luis López Guerra, Kristina Pardalos, Johannes Silvis, Valeriu Grițco, Iulia Antoanella Motoc, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 6 martie 2014,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 54.153/08 formulată împotriva României, prin care trei resortisanți ai acestui stat, domnul Gheorghe Larie și doamnele Anamaria Eugenia Larie și Reghina Grigorov (reclamantii), au sesizat Curtea la 29 octombrie 2008, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția).

2. Reclamantii, care au beneficiat de asistență judiciară, au fost reprezentați de T. Năstase, avocat în Tulcea. Guvernul român (Guvernul) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantii se plâng, în special, de lipsa unei anchete prompte și eficiente cu privire la circumstanțele decesului a doi membri ai familiilor lor în urma coliziunii dintre două bărci de pescuit. Aceștia invocă art. 2 din Convenție, sub aspect procedural.

4. La 9 octombrie 2012, cererea a fost comunicată Guvernului.

5. La 11 aprilie 2013, reclamanta Reghina Grigorov a decedat ca urmare a unei boli. Prin scrisoarea din 26 aprilie 2013, doamna Vasilina Grigorov, soacra acesteia, și-a exprimat dorința de a menține cererea.

ÎN FAPT**Circumstanțele cauzei**

6. Reclamantii s-au născut în 1945, 1976 și, respectiv, în 1973 și au domiciliul în Tulcea și Mahmudia.

A. Evenimentele din noaptea de 18 spre 19 iulie 2007

7. În data de 18 iulie 2007, în jurul orei 23,00, Mircea Larie (fiul primului reclamant și soțul celei de-a doua reclamante) și Ionel Grigorov (soțul celei de-a treia reclamante și nepotul primului reclamant) se aflau la bordul unei bărci de pescuit cu motor, pe un canal din Delta Dunării. Barca lor a fost acroșată de o altă barcă în care se aflau V.L.G. și M.A. În momentul coliziunii, potrivit afirmațiilor acestora, V.L.G., care dormea, s-a trezit și a constatat că M.A., care conducea barca, era grav rănit la cap. Întrucât barca în care se afla nu mai funcționa, V.L.G. a luat barca acroșată în care, potrivit afirmațiilor sale, nu se afla nimeni și s-a îndreptat spre malul canalului unde câțiva turiști aveau corturi instalate, ca să le ceară ajutorul pentru apelarea serviciului de urgență. Turiștii l-au informat pe V.L.G. că telefoanele lor mobile erau descărcate, astfel că acesta s-a întors la barca sa, unde a găsit telefonul mobil al lui M.A. și a apelat serviciul de urgență. I s-a comunicat să se prezinte la un ponton unde urma să fie așteptat de agenți de poliție și de o ambulanță. V.L.G. s-a îndreptat spre pontonul indicat de autorități.

8. Pe ponton, V.L.G. a fost întâmpinat de doi agenți de poliție, care l-au escortat la postul de poliție de pe raza comunei Murighiol, unde a fost audiat de alți doi ofițeri din brigada fluvială. M.A. a fost transportat cu ambulanța la Spitalul Județean Tulcea. Barca, despre care polițiștii au aflat că aparținea familiei lui Mircea Larie, a fost încredințată unui paznic al pontonului. Nu a fost pusă sub sigiliu și nici imobilizată.

9. Pe timpul nopții, V.L.G. s-a întors la ponton și a luat barca familiei reclamantilor pentru a transporta niște pescari și o cantitate semnificativă de pește la domiciliul său. Pe drum s-a întâlnit cu o altă barcă în care se aflau membri ai familiilor lui Mircea Larie și Ionel Grigorov, plecați în căutarea acestora. După ce au recunoscut barca în care se afla V.L.G. ca fiind proprietatea lor, a izbucnit o altercație verbală. În cele din urmă, V.L.G. a înapoiat barca membrilor familiei lui Mircea Larie.

10. A doua zi, trupurile lui Mircea Larie și Ionel Grigorov au fost scoase din apă la locul coliziunii (Infra, pct. 13).

B. Ancheta penală referitoare la decesul lui Mircea Larie și Ionel Grigorov

11. A doua zi dimineața, șeful postului de poliție din Murighiol a fost informat că șeful Inspectoratului General de Poliție decisese constituirea unei echipe de cercetare la fața locului, formate din membri ai poliției locale. O echipă formată din patru polițiști s-a deplasat la locul coliziunii. Șeful Inspectoratului de Poliție Județean și reprezentanții ai brigăzii fluviale au fost, de asemenea, prezenți.

12. Procesul-verbal întocmit de polițiști a evidențiat faptul că barca abandonată de V.L.G. prezenta urme de substanță brună, probabil sânge. Aceștia nu au prelevat eșantioane din substanța respectivă, în lipsa dotărilor corespunzătoare. De asemenea nu au apelat la laboratorul mobil echipat în acest scop. În schimb au făcut fotografii.

13. Trupurile lui Mircea Larie și Ionel Grigorov, precum și o armă de vânătoare în toc au fost scoase din apă în cursul zilei. În procesul-verbal s-a menționat că trupurile fuseseră scoase din apă din același loc, în mijlocul canalului.

14. Doi polițiști s-au deplasat la pontonul unde se afla barca aparținând familiei lui Mircea Larie. Aceștia au constatat că barca fusese curățată între timp. Au făcut fotografiile și au întocmit un proces-verbal.

15. În data de 20 iulie 2007 s-a efectuat autopsia celor două cadavre; rapoartele de expertiză medico-legală au fost emise la 12 februarie 2008 de Serviciul de Medicină Legală Tulcea. La 5 martie 2008, cele două rapoarte de expertiză au fost confirmate de Comisia de control și avizare a actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală (în continuare, INML).

16. În raportul de expertiză medico-legală se concluzionează că, în cazul lui Mircea Larie, cauza decesului o reprezenta înecul. Cadavrul prezenta hematoame și excoriații la nivelul capului și o plagă deschisă la nivelul unei palme, cauzată, probabil, de elicea bărcii în care acesta se afla în momentul decesului (perimortem) sau imediat după deces (postmortem). Însă nu aceste vătămări cauzaseră decesul.

17. Și în raportul de expertiză medico-legală referitor la Ionel Grigorov se concluzionează că acesta decedase prin înec. Numeroase echimoze și excoriații la nivelul feței corespundeau unor urme de pulbere specifice tragerii cu o armă de foc, iar ruptura timpanului sugera că se trăsesese cu arma de foc în apropierea urechii. Leziunile respective provocaseră categoric un șoc traumatic intens, de natură să conducă la pierderea conștiinței sau la scăderea acuității vizuale și auditive. Cadavrul prezenta o plagă extinsă la nivelul mandibulei, cauzată probabil de elicea bărcii în care se afla persoana, anterior decesului

(antemortem), în momentul decesului (perimortem) sau imediat după deces (postmortem). Vătămrile respective nu cauzaseră însă decesul.

18. La 20 iulie 2007 s-a întocmit un certificat medico-legal și pe numele lui M.A. Acesta a fost completat la 19 septembrie 2007 și confirmat de Comisia de control și avizare a actelor medico-legale din cadrul INML la 18 aprilie 2008. În certificat se concluzionează că M.A. prezenta leziuni care fuseseră cauzate de lovirea cu obiecte contondente și care au necesitat 25 de zile de îngrijiri medicale.

19. La 23 iulie și 1 august 2007, reclamantul a formulat plângeri penale în legătură cu decesul rudelor lor, solicitând clarificarea împrejurărilor decesului acestora.

20. La 24 iulie 2007, Secția maritimă și fluvială din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța a informat Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea că respectiva coliziune dintre bărci avusese loc pe un canal care nu intra în categoria căilor navigabile și că, prin urmare, era de competența parchetului de pe lângă judecătoria să efectueze cercetarea asupra circumstanțelor decesului lui Mircea Lărie și Ionel Grigorov. Clasificarea canalului a fost confirmată ulterior de brigada fluvială, în data de 27 septembrie 2007. Brigada fluvială a atestat, de asemenea, că nu existau restricții la circulație în noaptea respectivă pe acel canal și că viteza autorizată nu trebuia să depășească 40 km/h.

21. Un raport de expertiză tehnică navală întocmit în septembrie 2007 a concluzionat că era imposibil ca Mircea Lărie și Ionel Grigorov să cadă din barca lor și să se înecă. Acest lucru ar fi fost posibil doar dacă barca se răsturna, ipoteză contrazisă de declarația lui V.L.G. De asemenea, apa măsura doar 2,18 m adâncime și se putea ajunge pe malul canalului chiar și mergând în picioare, fără a înota. Pe de altă parte, persoanele decedate erau cunoscute ca înotători profesioniști, unul lucrând ca scafandru, celălalt fiind ofițer de marină, astfel încât le era foarte ușor să ajungă pe malul canalului aflat la o distanță de circa 20 m de locul coliziunii. În plus, raportul preciza că barca în care se aflau victimele prezenta avarii care nu fuseseră cauzate de coliziune, ci de lovituri aplicate cu un obiect contondent. Raportul mai preciza că cele două bărci circulau cu aproximativ 20 km/h și că nu erau echipate pentru navigația pe timp de noapte. În fine, expertul a concluzionat că barca în care se aflau M.A. și V.L.G. fusese condusă în apropierea malului stâng al canalului și că s-ar fi putut evita coliziunea dacă barca ar fi fost condusă în apropierea malului drept al canalului. Coliziunea ar fi putut fi evitată dacă bărcile ar fi fost echipate cu lumini specifice pentru navigația pe timp de noapte.

22. Expertul desemnat de reclamantul a aprobat concluziile expertizei. Expertul desemnat de M.A. a precizat că era posibil ca cele două victime să fi căzut din barca lor în momentul impactului.

23. Prin Rezoluția din 11 octombrie 2007, Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea a dispus începerea urmăririi penale față de M.A. pentru ucidere din culpă și față de V.L.G. pentru furt calificat.

24. Parchetul i-a audiat pe reclamantul, precum și pe persoanele care îi ajutaseră în noaptea tragicului eveniment pentru căutarea rudelor lor, precum și pe M.A., V.L.G. și cei trei pescari care îi însoțiseră în noaptea respectivă. Unii dintre aceștia au fost supuși unui test poligraf. Reclamantul a declarat că, în timpul căutărilor lor, discutaseră cu câțiva turiști care își instalaseră corturile nu departe de locul acroșajului și că aceștia mărturisiseră că auziseră țipete, insulte și lovituri.

25. La o dată neprecizată, centrul meteorologic județean a informat poliția judiciară că, în noaptea de 18 spre 19 iulie 2007, temperatura fusese cuprinsă între 29°C și 33°C, vizibilitatea era redusă la 10 km și nu căzuseră precipitații.

26. La 14 decembrie 2007, un raport de expertiză tehnică a atestat că pe fața lui Ionel Grigorov existau urme ale unor substanțe specifice tragerii cu arma.

27. În urma apariției primului reclamant la televiziune, în data de 30 ianuarie 2008, în legătură cu coliziunea, Inspectoratul General al Poliției Române a cerut un raport intern explicativ Inspectoratului de Poliție Județean Tulcea.

28. La 31 ianuarie 2008, șeful Inspectoratului de Poliție Județean Tulcea a transmis raportul explicativ cerut. Raportul făcea referire la unele mijloace de probă strânse în cadrul urmăririi penale și conținea aprecieri cu privire la vizibilitatea și temperatura aerului în momentul coliziunii, adaptarea vitezei bărcilor la condițiile meteorologice, insuficiența echipamentului din dotarea acestora, eventualele posibilități de evitare a coliziunii, cauzele leziunilor identificate pe cadavre și imposibilitatea prelevării unor eșantioane din sângele găsit pe una dintre bărci din cauză că acesta era amestecat cu apă și carburant. Raportul a fost atașat ulterior la dosarul de urmărire penală.

29. Prin Scrisoarea din 11 februarie 2008, poliția judiciară a solicitat Serviciului Român de Informații să îi furnizeze lista numerelor de telefon mobil folosite în noaptea de 18 spre 19 iulie 2007 în jurul locului tragicului eveniment. Cererea a rămas fără răspuns.

30. La 25 februarie 2008, reclamantul a depus un memoriu prin care solicita schimbarea încadrării juridice a faptelor în omor deosebit de grav (art. 176 din Codul penal) în privința lui M.A. și extinderea urmăririi penale cu aceeași acuzație în privința lui V.L.G. și a celorlalți trei pescari care îi însoțiseră pe aceștia în noaptea de 18 spre 19 iulie 2007.

31. În aceeași zi, în urma memoriului sus-menționat, Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea și-a declinat competența.

32. La 4 martie 2008, cauza a fost înscrisă pe rolul Parchetului de pe lângă Tribunalul Tulcea, care avea competență să instrumenteze cazuri privind infracțiunea de omor deosebit de grav.

33. Prin Rezoluția din 10 martie 2008, parchetul sus-menționat a dispus neînceperea urmăririi penale pentru omor deosebit de grav și a dispus continuarea urmăririi penale pentru ucidere din culpă în cazul celor cinci persoane indicate de reclamantul (supra, pct. 30). În acest scop, parchetul a reținut că expertiza tehnică navală efectuată în speță atestase că respectiva coliziune fusese cauzată de un accident care ar fi

putut fi evitat dacă bărcile ar fi circulat cu o viteză mai mică și dacă ar fi avut echipament regulamentar. În continuare, parchetul a precizat că informațiile meteorologice semnalaseră vizibilitatea redusă pe timp de noapte întunecată și o temperatură de 23°C după o zi toridă. În aceste condiții, parchetul a considerat că cele două bărci se deplasau cu viteză mare (20-25 km/h, conform expertizei). De asemenea, expertizele medico-legale au concluzionat că Mircea Lărie și Ionel Grigorov decedaseră prin înec și că plăgile prezentate de aceștia la nivelul palmei și, respectiv, la nivelul feței fuseseră provocate după ce survenise decesul, cel mai probabil prin acțiunea elicei proprii lor bărci. Parchetul a mai reținut că sângele găsit în barca supraviețuitorilor nu fusese prelevat deoarece era amestecat cu apă și carburant.

34. La 27 august 2008, în urma repetatelor cereri formulate de reclamantul, cele două cadavre au fost exhumate și supuse unor autopsii noi. La 2 martie 2009, INML a emis două noi rapoarte de expertiză medico-legală. La 30 aprilie 2009, Comisia de control și avizare a actelor medico-legale din cadrul INML a confirmat cele două rapoarte.

35. Raportul referitor la Mircea Lărie evidențiază o excoriație frontală și o infiltrație de sânge la nivelul vertexului cauzate fie de lovirea cu un obiect contondent, fie de un șoc, probabil în două momente diferite, care ar fi putut provoca pierderea temporară a cunoștinței. În plus, plaga de la nivelul palmei fusese cauzată anterior căderii din barcă de un obiect tăios.

36. Raportul referitor la Ionel Grigorov subliniază că plaga de la nivelul mandibulei fusese cauzată de lovirea cu un obiect contondent când victima era încă în viață. Echimozele și excoriațiile de la nivelul feței fuseseră cu siguranță provocate post-mortem, deoarece nu apăreau în fotografiile făcute în momentul scoaterii cadavrelor din apă. De asemenea, contrar raportului de expertiză medico-legală anterior, nu s-a depistat nicio ruptură a timpanului.

37. Rapoartele au subliniat că eventuala prelevare a unor eșantioane din sângele de pe barca aparținând supraviețuitorilor ar fi contribuit la identificarea cauzei leziunilor. În plus, s-a mai subliniat faptul că primele rapoarte de expertiză medico-

- legală conțineau numeroase mențiuni inexacte.
38. La 12 martie 2009, un expert medico-legal ales de reclamant și a prezentat observațiile sale cu privire la noile rapoarte de expertiză medico-legală întocmite în speță, aprobând concluziile acestora.
39. La 16 iunie 2009, ca urmare a expertizelor, primul reclamant a solicitat extinderea urmăririi penale pentru loviri și vătămări cauzatoare de moarte (art. 183 din Codul penal).
40. La 28 octombrie 2009, în urma numeroaselor cereri formulate de reclamant și ținând seama de contradicțiile dintre expertizele medico-legale efectuate în speță, parchetul a solicitat avizul Comisiei superioare de medicină legală din cadrul INML în acest sens. La 5 martie 2010, Comisia superioară din cadrul INML a întocmit avizele.
- Referitor la Mircea Lariu, comisia superioară a atestat că leziunea de la nivelul palmei fusese cauzată de un obiect tăios anterior sau ulterior căderii corpului în apă, dar că era imposibil de stabilit dacă leziunea respectivă cauzase decesul. Leziunile de la nivelul vertexului fuseseră cauzate fie de lovirea cu un obiect contondent, fie de un șoc. Acestea ar fi putut provoca pierderea temporară a cunoștinței, favorizând înecul, însă în mod sigur nu au cauzat decesul. Nu era exclusă căderea pe un plan dur, în contextul unui accident naval.
- Referitor la Ionel Grigorov, Comisia superioară a concluzionat că leziunea de la nivelul mandibulei fusese cauzată fie de lovirea cu un obiect contondent, fie de un șoc. Acestea ar fi putut provoca pierderea temporară a cunoștinței, favorizând înecul, însă în mod sigur nu a cauzat decesul. Nu era exclusă căderea pe un plan dur, în contextul unui accident naval. Echimozele și excoriațiile de la nivelul feței nu fuseseră în mod sigur provocate ante-mortem, deoarece nu apăreau în fotografiile făcute în momentul scoaterii cadavrelor din apă. Substanțele identificate pe fața acestuia făceau parte din cele specifice tragerii cu arma, precum și din cele care se găsesc în sol în locul respectiv. Era imposibil de stabilit dacă acele echimoze și excoriații cauzaseră decesul.
41. La 2 decembrie 2009, Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea și-a declinat competența și a retrimis dosarul cauzei la Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea, care avea competența să cerceteze infracțiunea de omor și infracțiunea de loviri și vătămări cauzatoare de moarte.
42. La 25 ianuarie 2010, considerând că această cauză avea ca obiect infracțiuni la regimul transportului naval, Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea și-a declinat competența și a retrimis dosarul cauzei la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța.
43. La 15 aprilie 2010, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța a constatat că acel canal în care avusese loc tragicul eveniment nu intra în categoria căilor navigabile și a dispus neînceperea urmăririi penale pentru săvârșirea de infracțiuni la regimul transportului naval. Acesta a retrimis dosarul cauzei la Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea, în vederea continuării urmăririi penale pentru celelalte acuzații.
44. La 31 mai 2010, procurorul-șef al acestui parchet a înfirmat Rezoluția din 10 martie 2008 a Parchetului de pe lângă Judecătoria Tulcea și a dispus efectuarea de cercetări suplimentare, indicând, la cererea reclamantilor, următoarele măsuri de cercetare: expertiza medico-legală referitoare la M.A., reconstituirea evenimentelor, examinarea criminalistică a materialului fotografic legat de petele brune identificate în barca lui V.L.G., obținerea de informații de la serviciile speciale ale poliției și de la Serviciul Român de Informații cu privire la turiștii aflați pe malul canalului în noaptea tragicului eveniment (supra, pct. 7 și 24), precum și un eventual supliment de expertiză tehnică navală pentru clarificarea contradicțiilor dintre concluziile expertizei tehnice navale efectuate în speță și concluziile expertului desemnat de M.A. cu privire la posibila cădere în apă a victimelor.
45. La 4 iunie 2010, Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea a solicitat Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție să preia dosarul cauzei, având în vedere presiunile pe care reclamantii le-ar fi exercitat asupra magistraților din cadrul parchetului, posibilitățile limitate de a efectua expertiza medico-legală și expertiza criminalistică dispuse prin Rezoluția din 31 mai 2010, precum și faptul că parchetul avea un singur procuror criminalist care se ocupa, totodată, de dosarele privind faptele de corupție și deținea conducerea unei secții din cadrul parchetului.
46. Prin Rezoluția din 19 iulie 2010, ținând seama de complexitatea cauzei și de întârzierile în instrumentarea acesteia, dosarul cauzei a fost preluat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.
47. Prin Rezoluția din 26 aprilie 2011, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus începerea urmăririi penale față de M.A. și V.L.G. pentru săvârșirea infracțiunii de omor deosebit de grav [art. 174 și art. 176 lit. b) din Codul penal].
48. La 28 aprilie 2011, în urma audierii reclamantilor, a suspectilor și a câtorva martori, parchetul a dispus reconstituirea faptelor, audierea unui martor suplimentar și obținerea de informații despre identitatea martorilor oculari la evenimentele respective. Parchetul a considerat că expertiza medico-legală referitoare la M.A. nu era necesară.
49. În dimineața zilei de 8 iulie 2011 s-a efectuat reconstituirea faptelor în prezența reclamantilor și a suspectilor. Simularea accidentului s-a realizat la o viteză mai mică decât cea indicată în expertiza tehnică navală, iar bărcile au fost protejate cu baloane. Cele două manechine așezate în barca victimelor nu au căzut în apă. S-a constatat totodată că eventualele țipete ale victimelor ar fi putut fi auzite de către turiștii campați la circa 2 km de locul tragicului eveniment, loc indicat de reclamanta Reghina Grigorov și de V.L.G.
50. La 21 iunie 2011, M.A. și V.L.G. au fost supuși unui test poligraf.
51. La 7 septembrie 2011, parchetul l-a audiat pe I.H., o persoană care dezvăluise în cadrul unei emisiuni televizate că ar fi asistat la evenimentele din noaptea de 18 spre 19 iulie 2007 în timp ce pescuia pe canalul respectiv. Acesta a declarat că se afla pentru prima dată în Delta Dunării, însoțit de o a doua persoană cu care nu mai păstrase legătura de atunci. A descris condițiile de vizibilitate și nivelul apei. A mai declarat că a văzut acroșajul celor două bărci de pescuit. După ce bărcile s-au oprit, un bărbat a adresat injurii celor doi bărbați aflați în cea de-a doua barcă. Drept răspuns, un bărbat din cea de-a doua barcă l-a lovit cu rama pe primul și, încercând să se apropie de barca acestuia, a căzut în cele din urmă în apă. Cel de-al doilea bărbat din barca respectivă a sărit în apă ca să-l ajute pe însoțitorul său. Pe când se pregătea să părăsească malul canalului, I.H. a auzit trei sau patru strigăte de ajutor, dar nu a reacționat la acestea. Câteva ore mai târziu, pe când era ascuns în trestie, a observat o barcă echipată cu un far circulând pe canal.
52. La 21 noiembrie 2011, I.H. a fost supus unui test poligraf. Testul a stabilit că acesta prezenta o oarecare tensiune emoțională specifică unui comportament simulat, dar care fusese provocată mai degrabă de rememorarea evenimentelor la care asistase.
53. Prin două scrisori date la 3 februarie și 11 decembrie 2012, brigada fluvială a informat parchetul că în iulie 2007 nu exista obligația de a dota cele două bărci implicate în tragicul eveniment cu echipament special pentru circulația pe timp de noapte sau de a le înregistra la autoritățile competente.
54. Prin Ordonanța din 20 decembrie 2012, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus scoaterea de sub urmărire penală față de M.A. și V.L.G. sub aspectul săvârșirii infracțiunii de omor deosebit de grav și neînceperea urmăririi penale față de M.A. sub aspectul săvârșirii infracțiunii de ucidere din culpă și față de cei trei pescari sub aspectul săvârșirii infracțiunii de omor deosebit de grav. Parchetul l-a aplicat în schimb lui V.L.G. o amendă administrativă de 1.000 lei românești (RON) pentru săvârșirea infracțiunii de furt.

În acest scop, parchetul a considerat că tragicul eveniment fusese ocazionat de efectele tragerii cu o armă de foc, care i-ar fi cauzat lui Ionel Grigorov, anterior coliziunii, o leziune a timpanului și care i-ar fi determinat pe acesta și pe Mircea Larie să se întoarcă rapid spre locul lor de plecare. În aceste condiții și în urma coliziunii cu cealaltă barcă erau foarte plauzibile căderea în apă și înecul celor doi bărbați. Parchetul s-a referit la expertizele efectuate de Serviciul de Medicină Legală Tulcea, care atestau existența efectelor tragerii cu arma. Acesta a luat în considerare, de asemenea, declarațiile învinuților. A ales însă să o înlăture pe cea a martorului I.H., al cărui comportament părea simulat și care dăduse puține detalii despre prietenul care îl însoțise în noaptea respectivă. Parchetul a considerat că ipoteza căderii celor două victime în canal nu era contrazisă de concluziile reconstituirii faptelor, în timpul căreia cele două manechine nu căzuseră, din moment ce bărcile avuseseră o viteză redusă în raport cu cea din noaptea tragicului eveniment. Parchetul a concluzionat, în cele din urmă, în baza documentelor prezentate de autoritățile specializate, că M.A. nu încălcasese nicio regulă în trafic cu barca și că, prin urmare, nu era vinovat nici de ucidere din culpă.

55. La 25 februarie 2013, procurorul-șef al parchetului a confirmat rezoluția.

56. Reclamanții au depus la Tribunalul Tulcea o plângere împotriva Rezoluției din 20 decembrie 2012.

57. Prin Decizia definitivă din 3 iulie 2013, Tribunalul Tulcea a infirmat Ordonanța parchetului din 20 decembrie 2013 și a dispus redeschiderea urmăririi penale.

În acest scop, ipoteza căderii accidentale în apă a fost exclusă de instanță pentru mai multe motive. În primul rând, aceasta a constatat că tragerea cu arma era contrazisă de expertizele medico-legale efectuate de INML, astfel cum au fost avizate de Comisia superioară (supra, pct. 36), de faptul că arma fusese găsită în tocul ei și de absența unor mărturii despre tragerea unui foc de armă, făcute de persoanele care au auzit în schimb țipete și strigăte de ajutor (supra, pct. 24 și 51). Pe de altă parte, tribunalul a reținut că eventualitatea ca rănille victimelor să fi fost cauzate de elicea bărcii fusese infirmată de aceleași expertize medico-legale efectuate de INML.

În al doilea rând, căderea în apă fusese infirmată de expertiza tehnică navală din septembrie 2007, precum și de concluziile reconstituirii faptelor realizate în data de 8 iulie 2011.

În al treilea rând s-a reținut că declarația lui I.H. trebuia luată în considerare nu doar pentru că includea elemente confirmate de alți martori, ci și pentru faptul că tensiunea emoțională manifestată de acesta se explica prin rememorarea evenimentelor la care asistase.

În aceste condiții, tribunalul a considerat că urmărirea penală trebuia redeschisă și a dispus, în special, măsurile de cercetare solicitate în mod repetat de către reclamanți, respectiv identificarea turiștilor aflați pe malul canalului în noaptea tragicului eveniment și efectuarea unei expertize medico-legale privind rănille lui M.A. Instanța a mai considerat că se impunea extinderea urmăririi penale pentru săvârșirea infracțiunii de lăsare fără ajutor a unei persoane aflate în dificultate.

58. Ancheta penală nu s-a încheiat până la această dată.

C. Plângeri împotriva polițistilor care au efectuat cercetarea la fața locului în data de 19 iulie 2007

59. La o dată neprecizată, primul reclamant a depus o plângere administrativă împotriva agenților de poliție din cadrul Postului de Poliție Murighiol care au participat la cercetările la locul accidentului, considerând că aceștia au omis să ia măsurile de anchetă necesare.

60. În Raportul din 10 octombrie 2007, Inspectoratul General de Poliție a propus sancționarea agenților de poliție cu avertisment pentru atitudinea lor ireverențioasă din timpul discuțiilor cu membrii familiilor persoanelor decedate în data de 18 iulie 2007 și pentru superficialitatea măsurilor luate în timpul cercetării la fața locului efectuate în data de 19 iulie 2007. Potrivit acestui raport, agenții de poliție ar fi trebuit să preleve eșantioane din substanța brună găsită în barca lui V.L.G. și ar fi trebuit să ridice rezervorul și cheile bărcii aparținând familiei lui Mircea Larie și să îi sigileze motorul. Raportul mai propunea, de asemenea, să fie supuși testului poligraf M.A., V.L.G. și un pescar pe care aceștia l-ar fi transportat ulterior coliziunii, precum și realizarea unei schițe pentru marcarea locului în care fuseseră găsite cadavrele și tocul conținând arma de vânătoare.

61. La 24 octombrie 2007, reclamanții au formulat o plângere penală împotriva acelorași agenți de poliție pentru neîndeplinirea obligației de a lua măsuri de cercetare eficace în primele ore după coliziunea bărcilor. Aceștia nu s-au constituit ca parte civilă în proces. Prin Rezoluția din 21 decembrie 2007, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța a dispus neînceperea urmăririi penale în cauză, considerând că nereguliile denunțate de reclamanți nu erau grave și că agenții de poliție fuseseră deja sancționați pentru abateri disciplinare de către conducerea Inspectoratului de Poliție. La data de 6 iunie 2008, rezoluția a fost confirmată, în ultimă instanță, de Înalta Curte de Casație și Justiție.

D. Plângerea penală împotriva șefului Inspectoratului de Poliție Județean Tulcea

62. La 9 iunie 2010, reclamanții au formulat o plângere penală împotriva șefului Inspectoratului de Poliție Județean Tulcea pentru abuz în serviciu, favorizarea infractorului, fals și uz de fals. Aceștia au denunțat mai ales concluziile la care a ajuns acesta în Raportul din 31 ianuarie 2008, pe care acesta îl întocmise la cererea Inspectoratului General al Poliției Române (supra, pct. 28). De asemenea, reclamanții considerau că acesta nu ordonase măsurile de cercetare care se impuneau în caz de omor, nici în noaptea coliziunii, nici în timpul cercetării la fața locului efectuate a doua zi. Aceștia nu s-au constituit parte civilă în proces.

63. Printr-o Rezoluție din 3 ianuarie 2011, procurorul V.D. din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța a dispus neînceperea urmăririi penale. În acest sens, procurorul a reținut că șeful Inspectoratului de Poliție județean nu luase măsuri de cercetare în ancheta penală, aceasta fiind efectuată inițial de către agenții de poliție din cadrul Poliției Murighiol. De asemenea, acesta întocmise raportul intern solicitat de Inspectoratul General al Poliției Române în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu și în conformitate cu dispozițiile legale și regulamentele interne. Raportul, care a fost depus din greșeală la dosarul de urmărire penală și conținea păreri personale ale autorului său, nu constituia un mijloc de probă în măsură să influențeze rezultatul final al anchetei. Rezoluția a fost infirmată la 10 martie 2011 de procurorul-șef al parchetului; cercetările preliminare au fost reluate. Printr-o Rezoluție din 10 mai 2011, procurorul S.C. din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța a dispus din nou neînceperea urmăririi penale. La data de 26 septembrie 2011, rezoluția a fost confirmată, în ultimă instanță, de Curtea de Apel Constanța.

E. Plângeri penale împotriva procurorilor V.D. și S.C.

64. În 2011, primul reclamant a formulat două plângeri penale împotriva procurorului V.D., care a emis Rezoluția din 3 ianuarie 2011, și împotriva procurorului S.C., care a emis Rezoluția din 10 mai 2011 (supra, pct. 63), pentru abuz în serviciu și favorizarea infractorului. Primul reclamant a susținut că procurorii făcuseră o apreciere necorespunzătoare a probelor obținute în cadrul procedurii. Reclamantul nu s-a constituit parte civilă în proces.

65. Prin rezoluțiile din 20 iunie 2011 și 28 februarie 2012, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus neînceperea urmăririi penale față de ambii procurori, concluzionând că procurorii își respectaseră obligațiile profesionale. Rezoluțiile au fost confirmate, în ultimă instanță, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție din data de 24 ianuarie 2012 și, respectiv, prin Decizia Curții de Apel Constanța din data de 26 iunie 2012.

F. Plângerea penală împotriva lui M.A. și a medicului L.S.

66. La 16 iulie 2009, primul reclamant a formulat o plângere penală pentru fals și uz de fals împotriva lui M.A. și a

medicului L.S., cel care întocmise un certificat medical ce atesta că M.A. prezenta o fractură la nivelul feței și servise ca bază pentru certificatul medico-legal din 19 septembrie 2007, întocmit pe numele lui M.A. Reclamantul nu s-a constituit parte civilă în proces.

67. Printr-o Rezoluție din 8 iunie 2011, Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea a dispus neînceperea urmăririi penale. În acest scop, parchetul a constatat că certificatul medical în litigiu fusese eliberat în baza documentelor obținute în timpul spitalizării lui M.A., care înregistrau starea de sănătate a acestuia și tratamentele administrate. La data de 16 septembrie 2011, rezoluția a fost confirmată, în ultimă instanță, de Tribunalul Tulcea.

G. Plângerea împotriva medicului legist din cadrul Serviciului de Medicină Legală Tulcea

68. La o dată neprecizată, reclamantul au formulat o plângere administrativă împotriva medicului legist din cadrul Serviciului de Medicină Legală Tulcea care a întocmit rapoartele medico-legale din 12 februarie 2008 referitoare la Mircea Larie și Ionel Grigorov (supra, pct. 15-17).

69. Prin Scrisoarea din 15 decembrie 2010, Comisia superioară din cadrul INML l-a informat pe reclamantul că, într-adevăr, medicul își încălcăse obligațiile profesionale atât în plan deontologic, cât și în plan științific. Neavând competențe în materie disciplinară, comisia s-a angajat să țină seama de aceste constatări în cadrul evaluării anuale a medicului respectiv.

ÎN DREPT

I. Cu privire la locus standi în cazul doamnei Vasilina Grigorov

70. Curtea trebuie să soluționeze în primul rând problema dreptului doamnei Vasilina Grigorov de a menține cererea introdusă inițial de reclamanta Reghina Grigorov, nora acesteia și, respectiv, soția fiului său, Ionel Grigorov, decedată la 11 aprilie 2013.

71. Prin Scrisoarea din 26 aprilie 2013, avocatul reclamantei a informat Curtea că doamna Vasilina Grigorov, mama lui Ionel Grigorov, decedat în timpul evenimentelor din noaptea de 18 spre 19 iulie 2007, și-a exprimat dorința de a menține cererea doamnei Reghina Grigorov. Prin Scrisoarea din 4 august 2013, la cererea Curții, doamna Vasilina Grigorov a precizat că, în prezent, îl are în îngrijire și se ocupă de educația nepotului său, Ionuț-Florin, care este singurul copil și, conform dispozițiilor naționale, singurul moștenitor al lui Ionel și al Reghinei Grigorov. În susținerea afirmațiilor sale a prezentat un certificat emis de Primăria Mahmudia în acest sens. De asemenea, aceasta subliniază că fiul și nora ei locuiau, anterior decesului lor, în casa sa.

72. Guvernul susține că doamna Vasilina Grigorov nu a precizat dacă intenționa să continue procedura inițiată de doamna Reghina Grigorov ori să participe la procedura din fața Curții în calitate de victimă indirectă a pretinsei încălcări a art. 2 din Convenție, sub aspect procedural.

În prima ipoteză, Guvernul este de părere că doamna Vasilina Grigorov trebuie să motiveze în mod corespunzător interesul său de a continua procedura ulterioară decesului nuroi sale.

În cea de-a doua ipoteză, cererea doamnei Vasilina Grigorov ar putea fi respinsă pe motivul neepuizării căilor de atac interne, dacă aceasta nu a participat la procesul penal pendinte în prezent în fața autorităților judiciare naționale. De asemenea, conform jurisprudenței Curții, aceasta ar trebui să dea informații suplimentare despre legăturile cu fiul său.

73. Curtea reamintește că, în diverse cauze în care un reclamant a decedat în cursul procedurii, a luat în considerare dorința de continuare a acesteia exprimată de către moștenitori sau rude apropiate (Deweer împotriva Belgiei, 27 februarie 1980, pct. 37-38, seria A, nr. 35, X împotriva Regatului Unit, 5 noiembrie 1981, pct. 32, seria A, nr. 46, Vocaturo împotriva Italiei, 24 mai 1991, pct. 2, seria A, nr. 206-C, G. împotriva Italiei, 27 februarie 1992, pct. 2, seria A, nr. 228-F, Pandolfelli și Palumbo împotriva Italiei, 27 februarie 1992, pct. 2, seria A, nr. 231-B, X împotriva Franței, 31 martie 1992, pct. 26, seria A, nr. 234-C, precum și Raimondo împotriva Italiei, 22 februarie 1994, pct. 2, seria A, nr. 281-A) sau existența unui interes legitim revendicat de o persoană dornică să mențină cererea [Malhous împotriva Republicii Cehe (dec.) (MC), nr. 33.071/96, CEDO 2000-XII, Léger împotriva Franței (scoatere de pe rol) (MC), nr. 19.324/02, pct. 43, 30 martie 2009].

74. În speță, Curtea reține că a fost informată imediat despre decesul doamnei Reghina Grigorov și de dorința soacrei acesteia de a menține cererea. Prin Scrisoarea sa din 4 august 2013, doamna Vasilina Grigorov a confirmat nu doar calitatea sa de reprezentant al singurului moștenitor al reclamantei, ci și calitatea sa de rudă apropiată a acesteia din urmă. Mai mult, Curtea consideră că doamna Vasilina Grigorov, în calitatea sa de mamă a uneia dintre victimele evenimentelor din noaptea de 18 spre 19 iulie 2007, poate invoca existența unui interes legitim pentru menținerea cererii. Acest lucru este cu atât mai adevărat dacă ținem seama de legăturile cu fiul și nora ei, împreună cu care locuise anterior decesului lor (supra, pct. 71 in fine).

75. Concluzia Curții este că doamna Vasilina Grigorov poate acționa așadar în numele doamnei Reghina Grigorov în prezenta cerere. Curtea face însă precizarea că faptul că i-a recunoscut doamnei Vasilina Grigorov dreptul de a menține cererea nu are nicio incidență asupra obiectului litigiului, astfel cum a fost introdus inițial de doamna Reghina Grigorov. Curții nu i s-a solicitat să examineze dacă doamna Vasilina Grigorov a fost, ulterior decesului fiului său, victima unei atingeri aduse drepturilor sale propriu-zise garantate de Convenție. Examinarea Curții trebuie să se limiteze la a stabili dacă acele capete de cerere formulate de doamna Reghina Grigorov, care rămâne reclamantă, denotă sau nu o încălcare a Convenției.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 2 din Convenție

76. Reclamantul se plâng de lipsa unei anchete prompte și efective cu privire la circumstanțele decesului rudelor lor în urma coliziunii dintre două bărci de pescuit. Aceștia invocă art. 2 din Convenție, ale cărui dispoziții relevante sunt redactate după cum urmează:

1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. [...]

77. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

78. Guvernul invocă inadmisibilitatea cererii pe motivul neepuizării căilor de atac interne.

79. În primul rând, acesta subliniază, în observațiile scrise din 14 martie 2013, că reclamantul ar fi putut contesta în fața instanței, în baza art. 278¹ din Codul de procedură penală, Ordonanța Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție din 20 decembrie 2012 prin care se dispusese scoaterea de sub urmărire penală. În observațiile suplimentare din 17 septembrie 2013, Guvernul declară că nu-și mai menține excepția ridicată în cazul reclamantilor Gheorghe Larie și Anamaria Larie. Referitor la doamna Vasilina Grigorov, Guvernul precizează că aceasta încă nu a introdus plângere împotriva ordonanței parchetului sus-menționate. Potrivit Guvernului, această cale de atac era adecvată, eficientă, suficientă și accesibilă.

80. În al doilea rând, Guvernul consideră că o acțiune în răspundere civilă delictuală întemeiată pe dispozițiile Codului civil le-ar fi permis reclamantilor să obțină o reparație în legătură cu absența unei anchete penale efective și face trimitere în acest sens la jurisprudența Curții în cauzele având ca obiect o neglijență care nu implică o acțiune a statului. Acesta

consideră că reclamanții ar fi putut denunța astfel o eventuală greșeală a agenților de poliție sau a medicului legist din Tulcea, care a fost comisă în cadrul măsurilor de cercetare și a avut posibile consecințe asupra desfășurării anchetei. Aceștia ar fi putut invoca, în susținerea afirmațiilor lor, raportul Inspectoratului General al Poliției Române din 10 octombrie 2007 (supra, pct. 60) sau concluziile Comisiei superioare din cadrul INML din 15 decembrie 2010 privind activitatea profesională a medicului legist din cadrul Serviciului de Medicină Legală Tulcea (supra, pct. 69). În fine, Guvernul adaugă că reclamanții ar fi putut face o plângere disciplinară împotriva medicului legist la Colegiul Medicilor din România.

81. În al treilea rând, Guvernul subliniază că, în conformitate cu Hotărârea definitivă a Tribunalului Tulcea din 3 iulie 2013, ancheta penală referitoare la evenimentele din noaptea de 18 spre 19 iulie 2007 este pendinte și, prin urmare, prezentul capăt de cerere este prematur.

82. Reclamanții consideră că au epuizat căile de atac interne efective care sunt disponibile în dreptul român.

83. Referitor la excepția de neepuizare a căilor de atac interne, ridicată cu privire la doamna Vasilina Grigorov, Curtea reține, pentru început, că aceasta nu este victima unei atingeri aduse drepturilor sale garantate de Convenție, ci doar continuă procedura în numele nurorii sale care introdusese plângerea împotriva ordonanței parchetului menționate de Guvern. Prin urmare, acest argument al Guvernului nu poate fi reținut.

84. Referitor la argumentul Guvernului conform căruia o acțiune în răspundere civilă delictuală întemeiată pe dispozițiile Codului civil le-ar fi permis în plus reclamanților să obțină o reparație în legătură cu absența unei anchete penale efective, Curtea reamintește că dispozițiile art. 35 § 1 din Convenție nu prevăd decât epuizarea căilor de recurs care sunt, în același timp, legate de încălcările pretinse, disponibile și adecvate. Acestea trebuie să existe cu un grad suficient de certitudine, nu numai în teorie, ci și în practică, fără de care sunt lipsite de efectivitatea și accesibilitatea dorite; este obligația statului pârât să demonstreze că aceste cerințe sunt întrunite (a se vedea, printre multe altele, Vernillo împotriva Franței, 20 februarie 1991, pct. 27, seria A, nr. 198). În speță, Curtea constată pentru început că Guvernul a sugerat o cale de atac ce constituie cel mult un mijloc indirect de a obține o eventuală reparație ca urmare a abaterii comise de polițiști sau de medicul legist din Tulcea, care au efectuat diverse măsuri de cercetare în cursul anchetei. Totuși, această reparație nu ar putea să remedieze în mod direct încălcarea invocată de reclamanți. În aceste condiții, această cale de atac nu poate fi reținută de Curte ca fiind o cale de atac efectivă ce trebuia epuizată în prezenta speță. Aceeași concluzie se impune și în cazul plângerii disciplinare adresate Colegiului Medicilor.

85. În continuare, Curtea precizează că argumentele prezentate de Guvern în susținerea excepției preliminare bazate pe caracterul prematur al capătului de cerere sunt strâns legate de fondul capătului de cerere întemeiat pe art. 2 din Convenție. Prin urmare, este necesar să se unească excepția cu fondul.

86. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

87. Reclamanții denunță caracterul lent al anchetei, care încă nu s-a finalizat la 6 ani de la data faptelor, precum și numeroasele ei lacune, recunoscute chiar de autorități. De asemenea, aceștia se plâng de inactivitatea autorităților, care nu au luat măsurile corespunzătoare pentru strângerea probelor utile anchetei.

88. Guvernul consideră că cercetările efectuate de autorități îndeplinesc condițiile de eficacitate și imparțialitate impuse de jurisprudența Curții.

89. Acesta declară că ancheta a fost deschisă din oficiu în ziua următoare evenimentelor, când polițiștii s-au deplasat la fața locului. Enumerând actele de cercetare efectuate în speță, Guvernul subliniază că, în cursul procedurii, s-au luat măsuri rezonabile pentru instrumentarea mijloacelor de probă utile. Acesta recunoaște totuși că autorităților li se pot imputa anumite deficiențe într-o primă fază a anchetei, cum ar fi căutarea tardivă a trupurilor, faptul că polițiștii nu au luat anumite măsuri utile în ziua următoare evenimentelor (supra, pct. 60), precum și deficiențele primelor expertize medico-legale efectuate la Tulcea (supra, pct. 69).

90. De asemenea, Guvernul susține că reclamanții ar fi fost informați în permanentă despre cursul anchetei, că aceștia au fost audiați de mai multe ori de către autorități și că mijloacele de probă propuse de ei au fost admise în mod repetat.

91. Guvernul justifică diferitele decizii adoptate în cursul urmăririi penale prin complexitatea cauzei. Acest ultim element, ca și numeroasele proceduri paralele declanșate de reclamanți ar explica, în plus, durata îndelungată a anchetei penale.

2. Motivarea Curții

a) Principii care decurg din jurisprudența Curții

92. Curtea reamintește că obligația de a proteja dreptul la viață pe care o impune art. 2 din Convenție, coroborată cu datoria generală care îi revine statului în temeiul art. 1 de „a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția [sa] drepturile și libertățile definite [...] [în] Convenție”, presupune și impune desfășurarea unei forme de anchetă oficială și efectivă atunci când eventuala recurgere la forță a cauzat moartea unei persoane (McKerr împotriva Regatului Unit, nr. 28.883/95, pct. 111, CEDO 2001-III).

93. Absența răspunderii directe a statului pentru moartea unei persoane nu exclude aplicarea art. 2. Obligând statul să adopte măsurile necesare pentru a proteja viața persoanelor aflate sub jurisdicția sa, art. 2 îi impune acestuia datoria de a asigura dreptul la viață prin instituirea unei legislații penale concrete, care să descurajeze atingerile aduse persoanei și care are la bază un mecanism de aplicare conceput pentru prevenirea, eliminarea și sancționarea încălcărilor [Menson împotriva Regatului Unit (dec.), nr. 47.916/99, CEDO 2003-V]. Respectiva obligație presupune și impune desfășurarea unei anchete oficiale efective atunci când există motive să se creadă că o persoană a suferit o vătămare potențial letală în circumstanțe suspecte. Ancheta trebuie să permită stabilirea cauzei vătămării, precum și identificarea și sancționarea persoanelor răspunzătoare. Aceasta este și mai importantă atunci când survine decesul victimei, deoarece scopul esențial urmărit de aceasta este de a asigura punerea în aplicare efectivă a legilor interne care apără dreptul la viață (a se vedea Menson, citată anterior; Pereira Henriques împotriva Luxemburgului, nr. 60.255/00, pct. 56, 9 mai 2006).

94. De asemenea, ancheta desfășurată trebuie să fie efectivă. Aceasta presupune ca ea să fie adecvată, adică să permită să conducă la identificarea și, eventual, pedepsirea persoanelor răspunzătoare [Ramsahai și alții împotriva Țărilor de Jos (MC), nr. 52.391/99, pct. 324, CEDO 2007-II]. Ne aflăm aici în prezența unei obligații nu de rezultat, ci de mijloace. Autoritățile trebuie să fi luat măsurile care le erau accesibile în mod rezonabil pentru a strânge probele legate de incident [Tanrikulu împotriva Turciei (MC), nr. 23.763/94, pct. 101-110, CEDO 1999-IV, pct. 109, precum și Salman împotriva Turciei (MC), nr. 21.986/93, pct. 106, CEDO 2000-VII].

95. În acest context este implicită totodată o cerință de celeritate și diligență rezonabilă. Este crucial ca investigația să se facă rapid în cazul în care survine un deces într-o situație controversată, deoarece trecerea timpului diminuează inevitabil cantitatea și calitatea probelor disponibile, iar aparența unei lipse de diligență pune la îndoială buna-credință a cercetărilor efectuate și prelungeste suferința prin care trece familia persoanei decedate (Paul și Audrey Edwards împotriva Regatului Unit, nr. 46.477/99, pct. 86, CEDO 2002-II).

96. Publicul trebuie să alăb dreptul de a verifica în mod suficient ancheta sau concluziile sale, astfel încât să se poată contesta răspunderea atât în practică, cât și în teorie. Gradul necesar de control din partea publicului poate varia de la o situație la alta. Cu toate acestea, în toate cazurile, rudele victimei trebuie să fie implicate în procedură în măsura necesară pentru protecția intereselor lor legitime [a se vedea, în ceea ce privește dreptul de acces la actele din dosarul de urmărire penală, Oğur împotriva Turciei (MC), nr. 21.594/93, pct. 92, CEDO 1999-III].

b) Aplicarea acestor principii generale în speță

97. În speță, Curtea constată că ancheta a început chiar a doua zi după decesul rudelor reclamantilor și că aceasta este încă în desfășurare în prezent, la peste 6 ani și jumătate de la evenimente. Curtea subliniază că, în cursul procedurii, au fost desfășurate două rezoluții de neîncepere a urmăririi penale emise de parchet (supra, pct. 44 și 25). De asemenea, procedura a suferit mai multe retrimiteri, justificate de diversele încadrări juridice ale faptelor (supra, pct. 31 și 41-43) sau de volumul excesiv de muncă ori de insuficiența personalului (supra, pct. 45).

98. De asemenea, Curtea subliniază că Guvernul admite existența anumitor deficiențe, recunoscute chiar de autoritățile administrative, de natură nu doar să afecteze grav caracterul efectiv al anchetei, ci și să cauzeze prelungirea duratei acesteia: faptul că polițistii nu au prelevat esanțioane din substanța brună găsită în barca lui V.L.G., faptul că aceștia nu au ridicat rezervorul și cheile bărcii aparținând familiei lui Mircea Larie și nu l-au sigilat motorul, precum și erorile din primele expertize medico-legale (supra, pct. 60 și 69).

99. Mai mult, lacunele anchetei au fost în repetate rânduri constatate chiar de autoritățile judiciare naționale. Astfel, din cauza acestor curențe, la 31 mai 2010, procurorul-șef de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea a infirmat Rezoluția din 10 martie 2008 a Parchetului de pe lângă Judecătoria Tulcea și a dispus cercetări suplimentare (supra, pct. 44). Acest lucru este valabil și pentru Decizia definitivă din 3 iulie 2013 a Tribunalului Tulcea (supra, pct. 57). Astfel, tribunalul a dispus cercetări suplimentare și a precizat în detaliu ce măsuri de cercetare trebuiau realizate în cel mai scurt timp, măsuri solicitate de altfel, în mai multe rânduri, de către reclamantii (a se vedea, mutatis mutandis, Crăniceanu și Frumușanu împotriva României, nr. 12.442/04, pct. 93, 24 aprilie 2012).

100. Curtea reține, de asemenea, lipsa de cooperare dintre instituțiile statului, cooperare care ar fi contribuit la o mai mare rapiditate a procedurii. Astfel, din Scrisoarea poliției judiciare din 11 februarie 2008 reiese că nu s-a dat curs în niciun fel cererii de informații adresate Serviciului Român de Informații (supra, pct. 29).

101. Curtea poate admite că această cauză prezintă o anumită complexitate. Cu toate acestea, constată că, în pofida atitudinii cooperante a reclamantilor, ancheta nu s-a finalizat încă. În opinia Curții, nu poate fi admis argumentul Guvernului prin care li se reproșează reclamantilor faptul că au declanșat proceduri paralele care ar fi întârziat procedura penală referitoare la decesul rudelor lor. În această privință, Curtea reține nu numai că Guvernul nu explică în ce mod respectivele acțiuni ar fi întârziat procedura, dar și că, din dosar reiese faptul că, dimpotrivă, acestea au contribuit la identificarea deficiențelor de la începutul anchetei și au permis progresul acesteia din urmă (supra, pct. 60, 69 și 98). Mai mult, unele măsuri de cercetare importante, ca de exemplu reconstituirea faptelor, au fost luate în urma repetatelor demersuri ale reclamantilor (supra, pct. 44).

102. În fine, Curtea observă că, la mai mult de 6 ani și jumătate de la evenimente, ancheta efectuată de autorități este încă în curs. Curtea consideră că este vorba despre o perioadă de timp foarte lungă, ce riscă să complice strângerea probelor și stabilirea faptelor de către autoritățile naționale (a se vedea, mutatis mutandis, Ismail Altun împotriva Turciei, nr. 22.932/02, pct. 82, 21 septembrie 2010; Gheorghe Cobzaru împotriva României, nr. 6.978/08, pct. 75, 25 iunie 2013). În consecință, Curtea respinge excepția de neputzare a căilor de atac interne, ridicată de Guvern.

103. În lumina elementelor de mai sus, Curtea consideră că autoritățile române nu au respectat obligația procedurală care decurge din art. 2 din Convenție. Prin urmare, această dispoziție a fost încălcată sub aspect procedural.

III. Cu privire la celelalte pretenzi încalcări

104. Invocând art. 6, art. 13 și art. 17 din Convenție, reclamantii susțin că nu au beneficiat de un proces echitabil în raport cu procedurile penale pe care le-au declanșat (supra, lit. C-F), astfel încalcându-se principiul egalității armelor, principiul contradictorialității și cerințele de imparțialitate. Citând art. 14 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, reclamantii se consideră victimele unei discriminări față de persoanele împotriva cărora au făcut plângere.

105. Ținând seama de toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la pretenziile formulate, Curtea nu a constatat nicio încălcare aparentă a drepturilor și libertăților garantate de Convenție. Prin urmare, Curtea consideră că aceste capete de cerere sunt în mod vădit nefondate și trebuie respinse în temeiul art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

106. Art. 41 din Convenție prevede:

Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

A. Prejudiciu

107. Reclamantii susțin că au suferit un prejudiciu material și un prejudiciu moral ca urmare a decesului rudelor lor și văzând obligațiile aferente încredințării copiilor minori ai acestora. Aceștia estimează, fiecare, un prejudiciu de 150.000 euro (EUR).

108. Guvernul consideră că nu există legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material invocat și propune respingerea cererii. Subliniază că reclamantii nu și-au defalcat prejudiciul material și nu au furnizat documente justificative. În fine, Guvernul consideră că, în orice caz, suma solicitată de reclamantii este excesivă și face trimitere la jurisprudența Curții în materie.

109. Curtea nu observă nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins și respinge această cerere. În schimb, aceasta consideră că trebuie să se acorde fiecăruia dintre reclamantii Gheorghe Larie, Anamaria Larie și Vasilina Grigorov suma de 12.000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

110. Reclamantii nu au formulat nicio cerere în acest sens.

C. Dobânzi moratorii

111. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA:

1. unește cu fondul excepția de neputzare a căilor de atac interne și o respinge;

2. declară cererea admisibilă cu privire la capătul de cerere întemeiat de reclamantți pe art. 2 din Convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

3. hotărăște că a fost încălcat art. 2 din Convenție sub aspect procedural;

4. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească fiecăruia dintre reclamantții Gheorghe Larie, Anamaria Larie și Vasilina Grigorov, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 12 000 EUR (douăsprezece mii euro), care trebuie convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

5. respinge, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 25 martie 2014, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

PREȘEDINTE

JOSEP CASADEVALL

Grefier,

Santiago Quesada